

Оригинални
научни рад

Слађана В. Милошевић¹

Институт за ментално здравље, Београд, Србија

Мотивација за коцкање сџуденјске популације – примена оквира теорије самоодређења

Резиме: Сџуденјска популација представља вулнерабилну групу младих за укључивање у коцкарске активности и развој психолошког коцкања. Циљ овог рада јесте испитивање природе мотивације за коцкање сџуденја Београдског универзитета у односу на ризик развоја проблема коцкања. Користећи теорију самоодређења као концептуални оквир, ова студија је испитивала мотиве коцкања 158 сџуденја, и то 58% женског и 42% мушког пола. Додатно су испитане социодемографске одлике и коцкарске активности сџуденја. Подаци су прикупљени помоћу Упитника о социодемографским карактеристикама, Упитника о зависности од коцкања (енг. The South Oaks Gambling Screen) и Упитника о мотивацији за коцкање (енг. The Gambling Motivation Scale). Резултати показују да од укупног броја испитаника 10,6% сџуденја је испунило критеријум да су психолошки коцкари, 6,96% сџуденја су пошеницијално психолошки коцкари и 82,28% сџуденја нема проблем са коцкањем. Уочена је разлика у мотивима за коцкањем. У погледу интрузивних мотива, сџуденји психолошки коцкари наводе покретање стимулације, а екструзивни мотиви суочавања. Међу омиљеним коцкарским активностима издвојили су се: спортско клађење, казино и коцкање на слот машинама. Сџуденји чије је коцкање професионално у психолошко навели су да су са коцкарским активностима заочели у средњошколском периоду и имају позитивну породичну историју коцкања. Добијени резултати указују на импликацију за даља испитивања и осмишљавање превентивних програма.

Кључне речи: сџуденјска популација, коцкање, мотивација, теорија самоодређења, превенција

¹ sladjanamilo@gmail.com;

 <https://orcid.org/0009-0001-5070-5522>

Copyright © 2024 by the authors, licensee Teacher Education Faculty University of Belgrade, SERBIA.

This is an open access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution License (CC BY 4.0) (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>), which permits unrestricted use, distribution, and reproduction in any medium, provided the original paper is accurately cited.

Увод

Коцкање се дефинише као активност која учесницима пружа могућност за остваривање добитка у новцу, стварима, услугама или правима, при чему крајњи исход не зависи од знања или вештине учесника, него од случаја или неког неизвесног догађаја (*Zakon o igrama na sreću Republike Srbije*, 2020). Уопштено, коцкање се одређује као улагање новца или нечега вредног на неизвесне догађаје који могу резултирати већим или повољнијим исходом (Abbot et al., 2015; према: Denčić, 2023). Дакле, коцкање је скуп и заједничких игара, понашања и активности које укључују улагање новца уз ризик и наду у очекивању позитивног исхода (Koić, 2009). Сведоци смо да је коцкање постало социјално прихватљива форма рекреације и забаве, али и све учесталијих проблема повезаних са овом активношћу и у нашој земљи (Kilibarda, 2014). Међутим, код извесног броја људи коцкање постаје више од безопасне забаве која се дуж континуума може кретати од рекреативног, проблематичног, па до патолошког (препознатог као облик зависности) (Milošević i Milošević, 2020, str. 128).

Истраживања показују да је одређена група младих, као што су студенти, посебно рањива за укључивање у коцкарске активности. Посматрајући кроз призму животног циклуса, студенти су појединци између 18 и 25 година, а то је и период који премошћује јаз између детињства и одраслог доба (Arnett, 2000), који се одликује истраживањем идентитета, нестабилношћу, фокусирањем на себе без родитељске и друштвене контроле и укључивањем у ризично понашање (Avenyo, Kwashie & Demuyakor, 2024; Kurilla et al., 2022). Такође, универзитетски живот неизоставно укључује и одређене стресне елементе као што су плаћање школарине и станарине, координацију између студирања и посла, неактиван и ограничен друштвени живот, који могу навести студенте да директно или индиректно потра-

же решење проблема у коцкању (Scandroglio et al., 2022). Коцкању међу студентима у великој мери доприносе и фактори окружења, попут приступачности и доступности објеката за коцкање, маркетиншке стратегије кладионицара кроз промовисање коцкања у медијима као могућности за брзу зараду (López-Del-Hoyo et al., 2022). Не треба занемарити ни брзи онлајн приступ друштвеним мрежама, које су свакодневно двадесетчетворочасовно доступне у универзитетским објектима, а које олакшавају онлајн коцкање студената.

О заступљености коцкања међу студентима сведоче резултати епидемиолошких истраживања (Scandroglio et al., 2022). Процењује се да око 2,6 милиона студената на универзитетима широм света коцка на проблематичном нивоу (Oksanen et al., 2019). У зависности од културолошког миљеа, године истраживања, примене инструмента за скрининг и методологије забележене су варијације преваленце коцкања проблематичног и патолошког коцкања студената на међународном нивоу (Calado et al., 2020). Група аутора у истраживању заступљености коцкарских активности међу 685 студената универзитета у Велсу проналази да се 44% студената коцкало на ризичном нивоу, док се 6% студената проблематично коцкало (Zolkwer et al., 2022). У неким другим земљама Европе, на пример, у Норвешкој, 15% студената је пријавило да су се повремено коцкали, око 8% се коцкало на проблематичном нивоу, док је зависност од коцкања развило око 7,3% студената (Dalan, Ringheim & Richardsen, 2019). Даље, студија је открила да 19,7% студената Универзитета у Порту има поремећај коцкања, односно 16,6% су вероватни патолошки коцкари (Azavedo, Santos & Sá, 2023).

Иако коцкањем студенти задовољавају различите потребе, попут забаве и разоноде, прекомерно коцкање утиче на психосоцијално функционисање појединца и доводи до бројних последица повезаних са овом активношћу. У

литератури се као најчешће последице коцкања код студената наводе: лошије академско постигнуће, повећана конзумација алкохола и употреба илегалних дрога, финансијске последице, нарушени односи са породицом, незаконите радње и покушаји самоубиства (Avenyo, Kwashie & Demuyakor, 2024; Hossain, 2024; Ember, 2020). Штавише, процењује се да око 17% студената развије умерене до тешке последице коцкања. Недавни истраживачки налази показују да се од 2000 студената из Велике Британије 80% коцкало, а 40% је известило да је коцкање имало негативан утицај на њихово студирање, док је више од једне трећине у дуговима, те су били приморани да узму кредит како би вратили дугове (Young Gamers & Gamblers Education Trust, 2021).

Иако знамо да је етиологија коцкарског понашања сложена, мултифакторијална, да изазива низ психосоцијалних последица, важно је разумети шта мотивише ову популацију за укључивање и одржавање овако штетног понашања.

Теоријски оквир истраживања

Теорија самоодређења (*eng. Self-determination theory* – СДТ) представља теоријски оквир проучавања мотивације у различитим доменима понашања. Фокусира се на начин разумевања мотивације за започињање неког понашања и његово одржавање током времена (Ryan & Deci, 2020). За разлику од других мотивационих теорија које мотивацију посматрају као монолитни конструкт, СДТ представља нову парадигму проучавања мотивације, превазилазећи сагледавање мотивације као јединственог конструкта. Самоодређење се, према овој теорији, дефинише као људска тенденција да се одређују сопствена понашања и акције. Наглашава степен до којег су понашања појединца релативно аутономна, односно у којој мери потичу од самог појединца у односу на релативно контролисано понашање, и, у генералном смислу, може се разу-

мети као разлог или скуп разлога због којих се особа укључује у коцкарско понашање (Mills, Li Anthony & Nower, 2021). Сходно томе, СДТ представља мултидимензионалну концептуализацију мотивације која обухвата три облика мотивације: унутрашњу мотивацију, екстринзичну мотивацију и амотивацију (Ryan & Deci, 2020).

СДТ јесте широко заступљен теоријски правац који проналази своју имплементацију у многобројним доменима попут: партнерства (Goodboy et al., 2022), родитељства (Allen, Grolnick & Córdova, 2019), образовања (Guay, 2021), понашања која промовишу физичко здравље, као што су спорт и вежбање (Lev Arey, Blatt & Gutman, 2022), као и у објашњењу иницијације и одржавања ризичних понашања попут: ризичног сексуалног понашања (Tóth-Király et al., 2019), коцкања (Mills, Li Anthony & Nower, 2021; Vuorinen et al., 2022), злоупотребе алкохола (Herchenroeder et al., 2024; Richards, Pearson & Field, 2020), као и мотивација за променама оваквих ризичних понашања.

Типологија којом ћемо се служити у истраживању, по питању мотивације за коцкањем студената, јесте *интјринзична мотивација* и она подразумева укључивање у одређено понашање или достизање жељеног циља због унутрашњих награда, извор контроле се налази унутар појединца, те су разлози за делањем интернализоване природе. Унутрашња мотивација се односи на ангажовање особе у одређеном понашању ради себе (нпр. такво понашање је за њих лично награђивање и уживање), док се *екстјринзична мотивација* односи на нечије ангажовање у одређеном понашању због спољашњих исхода (нпр. новчане награде, награде и друштвено признање). Дакле, појединци са интјринзичком мотивацијом се укључују у активности коцкања које су им изазовне како би проширили своје капацитете, потпуније истражили или разумели свет. Сходно томе, интјринзичка мотивација за достизањем стимулације се огледа у потреби за

забавом и узбуђењем, што се често поистовећује са карактеристикама коцкара, као што су потреба за тражењем сензација и преузимањем ризика (Mathieu et al., 2019). Интринзичка мотивација за знањем се може схватити као уживање у учењу нових игара и стратегија, истраживање коцкања у другачијим окружењима и покушајима разумевања нечег новог (Chantal et al., 1995), док се интринзичка мотивација за постигнућем односи на коцкаре који проналазе задовољство у увежбавању и доказивању својих коцкарских вештина, способности и ефикасности у игри. Већа вероватноћа је да у овој групи мотивације за коцкањем буду они коцкари који играју игре које захтевају одређене вештине (попут покера или спортског клађења) него они чији добитак у игри зависи искључиво од шансе или среће (Vuorinen et al., 2022). Са друге стране, *екстринзичка мотивација* води ка одређеном понашању или циљу зарад спољашњих фактора како би се добило признање или награда или избегла одређена последица и представља мање самодетерминисано понашање које може варирати у својој аутономији (Toth-Kir et al., 2019). Екстринзичка мотивација за спољашњом регулацијом не укључује самодетерминацију, већ је вид мотивације везан за жељу за добитком новца или вредности и својствена је типичним когнитивним дисторзијама код коцкара, као што су илузија контроле и „јурење губитка” (Carruthers et al., 2006; Mills, Li Anthony & Nower, 2021). Екстринзичка мотивација за регулацијом путем идентификације постоји код особа којима коцкање пружа могућност за опуштање, бекство од проблема, брига, свакодневног стреса, као и покушај самолечења одређених менталних тешкоћа, попут депресивности или анксиозности. Екстринзичка мотивација за интројектованом регулацијом је честа код оних који коцкањем теже да „увећају сопствену вредност” у смислу побољшања слике о себи, жеље за моћи, статусом или социјалним признањем. *Амотивација* значи недостатак мотивације за деловање због: (1) недостатка ефикасности и/или уочене компетен-

ције за постизање жељених резултата; и/или (2) немогућност сагледавања вредности обављања одређених активности.

Методологија истраживања

Циљ овога истраживања је испитивање природе мотивације за коцкање студената Београдског универзитета у односу на обим ризика развоја проблема коцкања. Полазећи од тога да је коцкање студентске популације у нашој земљи још увек неистражено подручје, додатни циљ јесте испитивање активности у вези са коцкањем (узраста првог контакта са коцкањем, омиљене коцкарске игре, историје коцкања у породици) и социодемографских карактеристика (пол, материјални статус, облик становања).

Узорак. Узорак чини 158 студената Универзитета у Београду, и то 58% женског и 42% мушког пола, узраста између 18 и 25 година (AC=21,95; СД=2).

Процедуре и инструменти. Истраживање је спроведено електронским путем у периоду од децембра 2021. године до јуна 2022. године. Коришћена су три инструмента: Упитник о социодемографским карактеристикама; Упитник за процену ризика од зависности од коцкања (енг. *The South Oaks Gambling Screen*) и Упитник о мотивацији за коцкање (енг. *The Gambling Motivation Scale*). *Упитник о социодемографским карактеристикама* садржи питања о социодемографским подацима (пол, узраст, материјални статус, задовољство материјалним статусом, облик становања, историју коцкања у породици, узраст започињања првих коцкарских активности). *Упитник о зависности од коцкања* (*The South Oaks Gambling Screen* – SOGS; Lesieur & Blume, 1987) састоји се од 12 питања која се бодују и 11 додатних питања. Иницијално, упитник је развијан према симптомима патолошког коцкања из DSM-III и DSM-III-R и представља један од најшире коришћених инструмената за процену

присутности патолошког коцкања на међународном нивоу (Battersby et al., 2002). На питања се одговара потврдно или одрично, а неколико питања се оцењује на основу учесталости датог понашања. Скоровањем упитника добија се општи скор о зависности од коцкања, на основу ког се испитаници селекују према граничним вредностима: они који спадају у патолошке коцкаре (више од 4 поена) и потенцијално патолошке (проблематичне) коцкаре (са 3 и 4 поена). Упитник о мотивацији за коцкање (*The Gambling Motivation Scale* – GMS; Shantal et al., 1994) процењује три фактора мотивације: интризичну, екстринзичну мотивацију и амотивацију. Упитник садржи 28 ајтема који деле мотивацију на седам супскала, и то: 1) интризична мотивација за знањем, 2) интризична мотивација за постигнућем, 3) интризична мотивација за стимулацијом, 4) екстринзична мотивација – идентификација; 5) екстринзична мотивација – екстерна регулација, 6) екстринзична мотивација – интројекција и 7) амотивација, коју испитанци процењују на седмостепеној Ликертовој скали, од 1 – уопште се не односи на мене, преко 4 – умерено се односи на мене, до 7 – у потпуности се односи на мене.

Добијени подаци су обрађени у статистичком пакету IBM SPSS 23 и MC Excel. У статистичкој обради коришћене су дескриптивне статистичке мере: проценти (%), а у тестирању статистичке значајности хи-квадрат тест (χ^2), анализа варијансе и Крускал–Валисов тест разлика међу ранговима.

Резултати истраживања са дискусијом

У овом истраживању о коцкарским активностима студената на основу дистрибуције одговора на питања садржана на SOGS скали, а који су претворени у категорије на основу раније поменутих граничних вредности, уочили смо да је већина студената имала мање од два поена на SOGS скали. Другим речима, као што је приказано у Табели 1, студенти који су учествовали у овом истраживању спадају у групу без ризика, док мањи део студентске популације има проблем са коцкањем. Скоро 7% испитаника је имало три поена на SOGS скали, што сугерише да су потенцијално патолошки коцкари, док 11% испитаника има пет или више поена, чиме се сврставају у категорију патолошких коцкара. Овакви резултати су у складу са подацима добијеним у ранијим истраживањима, који потврђују да студентска популација представља ризичну групу за учешће у коцкарским активностима које може прогредирати у проблематично и патолошко коцкање (Dalan, Ringheim & Richardsen, 2019; Wong, So & Hau, 2022; Calado et al., 2020; Oksanen et al., 2019).

Мотивација за коцкање. Примењена скала Упитника о мотивацији студената за коцкање показала је адекватне нивое поузданости на студентској општој популацији која је оцењена помоћу Кромбаховог алфа коефицијента, а конкретне вредности приказане су у Табели 2. Осим ове мере, у истој табели приказани су и аритметичке средине, стандардне девијације, као и мере стандардизованог скјуниса и куртозиса свих супскала. Вредности параметара дистри-

Табела 1. Дистрибуција испитаника према озбиљности проблема патолошког коцкања.

	Без ризика	Потенцијално патолошки коцкари	Патолошки коцкари	Укупно
Број испитаника	130	11	17	158
Проценат	82,28%	6,96%	10,76%	100%

Табела 2. Дескриптивни подаци о скалама Упитника о мотивацији за коцкање.

Супскала	Кронбах α	АС	СД	зСК	зКУ
Интринзичка мотивација за знањем	0.873	2.40	1.67	5.99**	0.78
Интринзичка мотивација за постигнућем	0.842	1.98	1.42	8.59**	5.71**
Интринзичка мотивација за доживљајем стимулације	0.822	2.76	1.68	3.77**	-1.19
Екстринзичка мотивација – Регулација путем идентификације	0.799	1.79	1.20	9.81**	9.90**
Екстринзичка мотивација – Интројектована регулација	0.761	1.81	1.23	9.92**	9.30**
Екстринзичка мотивација – Спољашња регулација	0.930	2.96	2.15	3.27**	-2.93**
Амотивација	0.872	2.73	1.88	3.72**	-2.06*

Легенда: АС – аритметичка средина; СД – стандардна девијација; зСК – стандардизовани скјунис; зКУ – стандардизовани куртозис; * - $p < .05$; ** - $p < .01$.

буције указују на то да дистрибуција одговора на свих седам супскала значајно одступа од нормалне у погледу скјуниса, и то тако да су расподеле одговора на свим супскалама значајно позитивно асиметричне. Када говоримо о мерама стандардизованог куртозиса, могуће је увидети да искључиво скала интринзичке мотивације за знањем и интринзичке мотивације за доживљајем стимулације имају куртозис који није значајно различит од куртозиса нормалне расподеле, док су скале интринзичке мотивације за постигнућем и екстринзичке мотивације – регулација путем идентификације и интројективна регулација, значајно лептокуртичније од нормалне дистрибуције. Преостале супскале су пак значајно платокуртичније у односу на нормалну расподелу.

На основу Табеле 2 може се видети да је мотивација за коцкање у општој популацији студената на свим супскалама нижа од теоријског просека који износи 4.

Полазећи од предложене мотивационе перспективе, актуелни резултати потврђују да се студенти коцкају из више или мање само-

одређених разлога. Даље, разлике између три групе студената, према степену зависности од коцкања и природи мотивације, испитана је помоћу анализе варијансе за свих седам супскала упитника. У Табели 3 приказане су аритметичке средине, стандардне девијације за све три групе, као и вредност и ниво значајности F статистика за дату супскалу. Важно је напоменути да скала интринзичка мотивација за знањем није испуњавала услов хомосцедастичности, те је у случају ове скале коришћена одговарајућа непараметријска метода – Крускал–Валисов тест разлика међу ранговима.

На скали интринзичка мотивација за знањем нису регистроване значајне разлике међу ранговима трију група ризика ($\chi^2=4.192$ (2, $N=158$), $p=.123$). Даље, као што се из Табеле 3 може уочити, групе испитаника су се значајно разликовале на супскалама интринзичка мотивација за доживљајем стимулације и екстринзичка мотивација – регулација путем идентификације. Затим, студенти патолошки коцкари имају више скорове ($M=5.16$, $SD=1.24$) од групе потенцијалних патолошких коцкара ($M=3.41$,

Табела 3. Дескриптивни подаци и резултатни анализе варијансе скала мотивације за коцкање код студената.

Супскала	Без ризика	Потенцијално па- толошки коцкари	Патолошки коцкари	F	p
	Аритметичка средина (стандардна девијација)				
Интризичка мотивација за постигнућем	1.89 (1.33)	2.57 (1.73)	2.34 (1.73)	1.806	.168
Интринзична мотивација за доживљајем стимулације	2.39 (1.44)	3.41 (1.84)	5.16 (1.24)	28.658	.000
Екстринзичка мотивација – регулација путем идентификације	1.69 (1.09)	2.05 (1.23)	2.47 (1.74)	3.587	.030
Екстринзичка мотивација – интројектована регулација	1.72 (1.11)	2.23 (1.64)	2.25 (1.71)	2.077	.129
Екстринзичка мотивација – спољашња регулација	2.99 (2.19)	3.52 (2.17)	2.31 (1.18)	1.176	.311
Амотивација	2.67 (1.81)	3.38 (2.49)	2.78 (1.98)	.753	.472

Легенда: F – статистик; p – вредност за процену значајности.

СД=1.84), са просечном разликом од 1.75 јединица ($p=.002$), али и од групе студената без ризика ($M=2.39$, СД=1.44), са просечном разликом 2.77 јединица ($p=.000$) на супскали интринзичка мотивација за доживљајем стимулације. Осим тога, на овој скали детектована је и значајна разлика између групе потенцијалних патолошких коцкара ($M=3.41$, СД=1.84) и групе без ризика ($M=2.39$, СД=1.44), са просечном разликом од 1.01 јединице ($p=.027$). Када се ради о специфичним разликама група ризика, на супскали екстринзичка мотивација – регулација путем идентификације детектована је само једна разлика: студенти патолошки коцкари ($M=2.47$, СД=1.74) на овој скали остварују значајно веће скорове од испитника из групе без ризика од патолошког коцкања ($M=1.69$, СД=1.09), и то за просечно 0.77 јединица ($p=.011$). Као што се запажа, студенти из нашег истраживања су коцкање користили да би постигли жељени резултат, као

што је доживљај стимулације/узбуђење. Оно што доприноси зависничком потенцијалу коцкарских активности су неизвесност и монетарни ризик, чиме студенти у овом случају обезбеђују виши ниво стимулације и узбуђења. Према томе, узбуђење које производи коцкање награђује студенте чак и без могућности да добију новац. Стога им је приоритет да задрже узбуђење играјући што је дуже могуће, упркос кажњавајућим ефектима новчаних губитака и развијању проблематичног и патолошког коцкања (Vayisoğlu, Öncü & Güven, 2019). Надаље, студенти су се коцкали да би се опустили и побегли од стреса свакодневног живота. Другим речима, студенти патолошки коцкари су идентификовали бекство од стварности и свакодневног стресора као примарну награду коцкања. Коцкање им пружа извесно олакшање, међутим, то на крају резултира још већом невољом. Најпре, олакшање је краткотрајно, појачава се потреба за коцкањем да би

се избегао стрес и тако ствара стални циклус, што је у складу са наводима релевантне литературе да су мотиви суочавања и побољшања предиктори тежине коцкања (Buchanan et al., 2020; Tseng et al., 2023). Претходна истраживања сугеришу да патолошки коцкари имају недостатак, како у броју вештина које поседују, тако и способности да их примене у различитим ситуацијама (Zolkwer et al., 2022). Ово би се могло објаснити да коцкајући на слот апаратима и казину, где се, успостављајући интеракцију са „машином”, усмеравајући пажњу само на игру, беже од сложенијих изазова свакодневног живота. Иако је наш резултат у складу са наводима релевантне литературе да су мотиви суочавања и побољшања предиктори тежине коцкања (Buchanan et al., 2020; Tseng et al., 2023), резултат који смо добили, када је у питању екстринична мотивација, донекле је и занимљив. Наиме, резултати других истраживања показују да се екстерно мотивисани студенти коцкају првенствено због спољних награда, као што је финансијска добит (Wong, So & Hau, 2022). Добијена разлика би се могла објаснити да наши студенти нису мотивисани оваквим начином зараде, као и задовољством материјалног статуса или могу да имају додатне приходе обављањем повремених послова.

Социодемографске карактеристике. Резултати ове студије сугеришу да је проблематично и патолошко коцкање студената значајно повезано са полом испитаника ($\chi^2(2, N=158)=19.244, p=.000$), и указује да су студенти мушкарци под већим ризиком да постану проблематични и патолошки коцкари, будући да је њихов удео већи у категорији потенцијално патолошких/проблематичних и патолошких коцкара, као што показује Табела 4. Налази ранијих студија такође бележе континуирано интензивније коцкање студената мушкараца и већу тежину проблема са коцкањем у односу на студенткиње (Mond et al., 2019; Wong, So & Chu, 2021), то јест студен-ти мушког пола су склонији да се коцкају и три

пута је већа вероватноћа да ће њихово коцкање прогредирати у проблематично и патолошко у односу на студенткиње. Недавна студија која је проучавала стопу проблема коцкања и родне разлике међу студентима је известила да се у мушкој суппопулацији 27,4% проблематично коцкало, а 3,9% студената су били патолошки коцкари у односу на 4,4% студенткиња које су проблематично коцкале, а 0,4% је развило патолошко коцкање (Scandroglio et al., 2022). Објашњење за доследност ових налаза јесте постојање вишег нивоа тражења сензација и преузимања ризика међу мушкарцима и различито перципирање озбиљности потенцијалних исхода ризичног понашања. Судећи по овоме, мушкарци у односу на жене минимизирају ризик од коцкања, док максимизирају корист. Затим, разлике у социјализацији улога и позитивним очекивањима од коцкања такође могу да објасне већу вероватноћу коцкања међу мушкарцима (Wong et al., 2013; према: Murphy, Murphy & Roberts, 2024). Када је реч о материјалном статусу породице и задовољству материјалним статусом приказаним у Табели 4, око две трећине студената је задовољно својим материјалним статусом. Конкретно, 63% студената је задовољно, 13,9% врло задовољно, приближно једна трећина је незадовољна, а око 2,3% врло је незадовољно. Додатно се запажа да припадност групама студената у односу на ризик проблема, како проблематични/потенцијално патолошких, тако и патолошких коцкара, није значајно повезана са материјалним статусом ($\chi^2(2, N=158)=2.046, p=.727$) и задовољством материјалним статусом ($\chi^2(2, N=158)=6.712, p=.348$). Аутори сличних студија, такође, нису констатовали повезаност материјалног статуса и проблема са коцкањем (Azevedo, Santos & Sá, 2023) и закључују да студенти који имају мање-више висок економски статус, доста џепарца, више новца користе на забаву попут коцкања и истовремено могу бити у ризику да постану патолошки коцкари. Насупрот наведеном, друга истраживања откривају да је низак екомски статус пре-

познат као фактор ризика коцкања студената и начин за превазилажење сиромаштва (Zolkver et al., 2022) и процењено је да се студенти који потичу из финансијске нестабилне/слабе породице два пута чешће коцкају (Nsereko et al., 2023).

Осим материјалног статуса и задовољства материјалним статусом, у нашем истраживању је уочено и да не постоји значајна повезаност између припадности групама студената на основу ризика од развоја проблема коцкања и типа становања ($\chi^2(2, N=158)=2.832, p=.586$). Други аутори запажају да студенти који живе у мање контролисаним условима, сами или са примерима у приватном смештају или у студентском дому, чешће коцкају. Запажања за повећан ризик коцкања код студената који живе у студентском дому су: постоји већа доступност коцкања, мања родитељска контрола и одобравање коцкања од вршњака, велика количина неструктурисаног времена и одсуство здравих активности (Karukotuwa et al., 2023).

Узраст првог сусрета са коцком је значајно повезан са обимом ризика развоја патолошког коцкања ($\chi^2(2, N=158)=46.698, p=.027$). Као што се у Табели 4 може видети, више од полови-

не испитиваних студената први контакт са коцкањем је имала током средње школе. Овакав резултат има потврду и других истраживања која показују да се иницијација коцкања обично дешава између 15. и 17. године (Sluske et al., 2015), односно они који су започели коцкање пре 18. године имали су већи ризик прогресије у патолошко коцкање (Parrado-González et al., 2023), поготово што рано искуство победе подстиче даље коцкање. Око половине студената је известило да је то радило са друштвом, затим са неким од чланова породице 29,1% и напослетку сами 15,1%. Добијени налаз не представља изненађење, ако узмемо у обзир да млади усвајају норме, вршњачке или породичне, које фаворизују коцкање, што доводи до интензивирања коцкарског понашања. Самим тим, млади идентификују коцкање као прихватљиво и мање штетно, што доводи до повећања стопе ризичног коцкања (Parrado-González et al., 2023). Открили смо и да зависност од коцкања има значајну повезаност са историјом коцкања у породици ($\chi^2(2, N=158)=19.244, p=.000$), као што се у Табели 4 може видети да је код студената потенцијално патолошких/проблематичних и патолошких ко-

Табела 4. Дисјтрибуција испитиваника према социодемографским одликама и ризика озбиљности проблема са коцкањем.

Варијабла	Категорије	Без ризика N (%)	Потенцијално патолошки коцкари N (%)	Патолошки коцкари N (%)
Пол	жене	86 (66%)	5 (45%)	2 (12%)
	мушкарци	44 (34%)	6 (55%)	15 (88%)
Материјални статус	низак	14 (11%)	2 (18%)	1 (6%)
	средњи	59 (45%)	4 (36%)	10 (59%)
	висок	57 (44%)	5 (46%)	6 (35%)
Задовољство материјалним статусом	врло незадовољан	4 (3%)	0	0
	незадовољан	25 (19%)	3 (27%)	4 (24%)
	задовољан	84 (65%)	0	5 (29%)
	врло задовољан	17 (13%)	8 (73%)	8 (47%)
Облик становања	подстанар	50 (39%)	4 (36%)	3 (18%)
	са родитељима	68 (52%)	6 (55%)	12 (71%)
	у студентском дому	12 (9%)	1 (9%)	2 (12%)

цкара нешто чешће присутна историја коцкања у породици. И друге студије проналазе повезаност између коцкања родитеља и коцкања њихове деце, те да родитељско понашање представља значајан предиктивни потенцијал за усмеравање и обликовање ставова, норми понашања младих (Nower, Anthony & Stanmyre, 2022). Тачније, студије које су се бавиле концептом ризика откриле су да блиски рођаци са проблемима коцкања, посебно родитељи, јесу фактори ризика за поређењај коцкања (Moreira, Azeredo & Dias, 2023).

Резултати које смо добили показују да се студенти у зависности од ризика проблема са коцкањем разликују у погледу омиљене коцкарске игре ($\chi^2(2, N=158)=60.317, p=.000$). У складу са актуелним истраживањем, приказано у Табели 4 и у другим истраживањима, забележен је исти тренд омиљених игара попут: спортског клађења, казина и коцкања на слот апарата (Jones et al., 2022). Овакви резултати нам

могу говорити у прилог прихваћености спортског клађења у нашем друштву у оквиру свакодневних активности, забаве и разоноде, поготово код мушкараца. Чињеницу да је спортско клађење најзаступљеније и међу студентима који су у ризику да развију патолошко коцкање или су већ развили патолошко коцкање, можемо интерпретирати претпоставкама: с једне стране, могуће је да су код студената популарнији спортски догађаји кроз праћење и навијање. Због позитивног имиџа и укорењености спорта у нашем друштву, појединци имају тенденцију да формирају позитиван став према спортском клађењу. С друге стране, не смемо занемарити ни промоцију спортског клађења у медијима. Истовремено, са напретком технологије проширен је модалитет спортског клађења који омогућава студентима да ова коцкарска активност буде доступна у било које време и из било ког простора.

Табела 5. Активност у вези са коцкањем код три групе испитаника према степену ризика од патолошког коцкања.

Варијабла	категорија	Група ризика		
		Без ризика	Потенцијално патолошки коцкари/проблематични	Патолошки коцкари
Узраст првог сусрета са коцкањем	никад	15 (11,5%)	0	0
	детињство	0	0	1 (5,9%)
	нижи разреди основне школе	20 (15,4%)	3 (27,3%)	0
	виши разреди основне школе	12 (9,2%)	2 (18,2%)	5 (29,4%)
	средња школа	64 (49,2%)	4 (36,4%)	9 (52,9%)
	студије	19 (14,6%)	2 (18,2%)	2 (11,8%)
Омиљена игра	ниједна	47 (36,2%)	0	1 (5,9%)
	греб картице	10 (7,7%)	0	0
	картање	7 (5,4%)	0	0
	лутрија	43 (33,1%)	4 (36,4%)	0
	казино	5 (3,8%)	2 (18,2%)	5 (29,4%)
	клађење	15 (11,5%)	4 (35,4%)	6 (35,3%)
	слот апарати	3 (2,3%)	1 (9,1%)	5 (29,4%)
Породична историја коцкања	Нико се није коцкао	126 (97%)	10 (91%)	12 (64%)
	Отац и мајка су се коцкали	0	0	2 (18%)
	Мајка се коцкала	1 (1%)	0	0
	Отац се коцкао	3 (2%)	1 (9%)	3 (18%)

Закључак

Сазнања о коцкарским активностима међу студентском популацијом темеље се на резултатима иностраних истраживања. Док на националном нивоу недостају истраживања на ову тему, резултати овог истраживања су покушали да идентификују одређена сазнања о коцкању међу студентима. Налази показују да, иако већина студената није под ризиком развоја проблема са коцкањем, скоро код једне трећине студената коцкање је прогредирало до нивоа потенцијално патолошког и патолошког. Такође, на основу резултата овог истраживања може се констатovati да постоји значајна повезаност између обима ризика развоја зависности од коцкања и доби иницијације коцкања, историје коцкања у породици, што указује на важност друштвених утицаја и пријатељстава, како у олакшавању коцкарског понашања, тако и у развоју проблема са коцкањем, поготово што је знатан број студената навео да се коцкао у друштву пријатеља. Надаље, разумевање природе мотива коцкања наводи на закључак да, с обзиром на високо изражену адиктивну компоненту коцкања, проширивањем сазнања о природи коцкарског понашања фокус се помера на друге факторе и поставља се питање због чега је све већи број студената на планети укључен у коцкарско понашање паралелно са све већим развојем свести о томе да коцкање најчешће не доводи до прогресивног финансијског помака у животу људи, већ управо супротно.

На темељу добијених налаза ово истраживање указује на постојање бројних разлога да едукација о ризичним понашањима буде интегрисана у процес организације наставе, почев од основношколског узраста, која може спречити даљу ескалацију проблематичног понашања у каснијем добу. О оправданости овог става сведоче налази домаће студије истраживања понашања у вези са здрављем деце школског узраста у Републици Србији, спроведеног школске

2021/2022. године у 101 основној и средњој школи: 34,6% ученика првог разреда средње школе је известило да се коцкало у протеклих 12 месеци, а 5,7% показује знаке проблематичног коцкања (Jovanović, 2023).

Штавише, суштинске компоненте едукације у складу са развојним фазама ученика ваљало би усмерити на упознавање фактора ризика и протективних фактора у вези са коцкањем, како би боље разумели коцкање и опасности повезане са коцкањем, кроз побољшање и реструктурирање когнитивног процеса у вези са коцкањем, као и утицај родитеља и вршњака, што би допринело да школе могу играти виталну улогу у ублажавању преваленције коцкања још у раном добу, кроз активности које се односе на јачање компетенција младих у погледу социјалних вештина и вештина суочавања са стресогеним ситуацијама. Наставници би могли повремено састанак одељенске заједнице посветити дискусији о негативним утицајима коцкања. Отворене дискусије, информисане одлуке и одговорно усмеравање могли би допринети здравијем и подстицајнијем окружењу за ученике.

С обзиром на велику доступност бројних коцкарских активности у нашој земљи, врло је важно усмерити се на ову проблематику и приступити јој из више перспектива, при чему је неопходна мултисекторска сарадња, првенствено између школа и родитеља и других релевантних друштвених субјеката. Школе могу сарађивати са родитељима, пружајући им информације о коцкању и превенцији. Сарадња са наставницима повећава способност родитеља да се ефикасно баве проблемима везаним за коцкање.

Добијени резултати, такође, могу имати важне импликације за превенцију коцкања код студената и третмана коцкања студената, а и друге популације. Имајући у виду све наведено, недвосмислено се намеће потреба за систематичнијим истраживањем у нашој земљи. Посебну пажњу би требало усмерити на разумевање

личних, породичних, социоекономских и културних околности које су повезане са коцкарским активностима студената. Осим тога, требало би потенцијално отворити дијалог између стручњака који се баве овом проблематиком о потреби превенције стварањем програма и едукације који би се могли имплементирати у програме добробити студената на универзитетима, будући да овакви програми већ постоје у свету и њихова имплементација у високообразовни систем бележи одређене резултате.

Напоследку, ово истраживање има неколико ограничења која су вероватно делимично утицала на резултате. Она се, најпре, огледају у примењеној методологији као што су: величина и хомогеност узорка по питању пола, која је смањила снагу студије, при чему су значајно преовладали испитаници женског пола. Стога се добијени налази не могу генерализовати на целу популацију студената, те би било корисно да се у будућим истраживањима укључи већи узо-

рак, у ком би подједнако била заступљена оба пола. Друго, истраживање представља студију попречног пресека за идентификацију потенцијалних корелата коцкања студената. Због тога би било важно лонгитудинално пратити прогресију коцкања у овој популацији, као и повезаност мотива коцкања, њихову улогу у проблемима коцкања током времена и да ли прогресију проблема прати варијабилност мотива. Иако су наше ставке мотива биле засноване на валидираним скалама, могу се користити и друге скале. Такође, иако су се мере заснивале на самопроценама, постојала је могућност за давање социјално пожељних одговора, посебно када се ради о потенцијално непожељним понашањима, као што је коцкање. Надаље, с обзиром на то да је истраживање спроведено онлајн, упитно је да ли су сви испитаници били мотивисани и сконцентрисани приликом попуњавања упитника и да ли су разумели питања.

Литература

- Allen, S. E., Grolnick, S. W., & Córdova, V. J. (2019). Evaluating a Self-Determination Theory-Based Preventive Parenting Consultation: The Parent Check-In. *Journal of Child and Family Studies*, 28, 732–743. <https://doi.org/10.1007/s10826-018-01309-0>
- Arnett, J. J. (2000). Emerging adulthood: A theory of development from the late teens through the twenties. *American Psychologist*, 55(5), 469–480. <https://doi.org/10.1037/0003-066X.55.5.469>
- Avenyo, S. J., Kwashie, N. S., & Demuyakor, J. (2024). Online sports betting in universities: Does online sports betting addictions impact the academic achievements and social relations of students? *Journal of Digital Educational Technology*, 4(1), ep2402. <https://doi.org/10.30935/jdet/14039>
- Azevedo, N. P., Santos, P., & Sá, L. (2023). Gambling Disorder among Porto's University Students. *Healthcare*, 11, 2527. <https://doi.org/10.3390/healthcare11182527>
- Battersby, M. W., Thomas, L. J., Tolchard, B., & Esterman, A. (2002). The South Oaks Gambling Screen: a review with reference to Australian use. *Journal of Gambling Studies*, 18(3), 257–271. <https://doi.org/10.1023/a:1016895221871>
- Buchanan, T. W., McMullin, S. D., Baxley, C., & Weinstock, J. (2020). Stress and gambling. *Current Opinion in Behavioral Sciences*, 31, 8–12. <https://doi.org/10.1016/j.cobeha.2019.09.004>

- Calado, F., Alexandre, J., & Griffiths, M. D. (2020). Gambling among adolescents and emerging adults: A cross-cultural study between Portuguese and English youth. *International Journal of Mental Health and Addiction*, 18(3), 737–753. <https://doi.org/10.1007/s11469-018-9980-y>
- Chantal, Y., Vallerand, R. J., & Vallières, E. F. (1994). Construction et validation de l'Échelle de motivation relative aux jeux de hasard et d'argent. *Loisir & Société*, 17, 189–212.
- Dalan, S. K., Ringheim, T. E., & Richardsen, V. (2019). *Pathological gambling among university students – the impact of personality and subjective well-being*. Faculty of Health Science – Department of Psychology <https://munin.uit.no/bitstream/handle/10037/16910/thesis.pdf?sequence=2&isAllowed=y>
- Denčić, M. (2023). Štetne posledice problematičnog kockanja. *Zbornik Instituta za kriminološka i sociološka istraživanja*, 42(1), 41–62. <https://doi.org/10.47152/ziksi2023013>
- Ember, H. (2020). The Impact of Gambling on Students. *NOSR Experimental Sciences* 6(1), 57–61.
- Goodboy, K. A., Myers, A. S., Goldman, W. Z., & Borzea, D. (2022). Self-Determination in Marriage: Actor and Partner Effects of Spousal Autonomy on Relationship Maintenance Behaviors *Communication Reports*, 35(3), 148–159. <https://doi.org/10.1080/08934215.2022.2058039>
- Guay, F. (2021). Applying Self-Determination Theory to Education: Regulations Types, Psychological Needs, and Autonomy Supporting Behaviors. *Canadian Journal of School Psychology*, 37(1). <https://doi.org/10.1177/08295735211055355>
- Herchenroeder, L., Kracke-Bock, J., Rentia, S., & Dodge, T. (2024). Application of Self-Determination Theory to Substance Use and Its Treatment: A Scoping Review of the Literature. *Substance Use and Misuse*, 3–17. <https://doi.org/10.1080/10826084.2024.2352622>
- Hossain, J. (2024). *Online Gambling: Exploring the Academic, Social, and Mental Health Consequences of Online Gambling among University Students in Bangladesh*. https://www.researchgate.net/publication/381791975_Online_Betting_Addiction_in_Higher_Education_Effects_on_Academic_and_Mental_Health
- Jones, C., Bowles, C. H., Mayes, D., & Smith, H. (2022). Gambling among university sport students: a preliminary analysis. *AUC Kinanthropologica*, 58(2), 83–<https://doi.org/10.14712/23366052.2022.6>
- Oksanen, A., Sirola, A., Savolainen, I., & Kaakinen, M. (2019). Gambling patterns and associated risk and protective factors among Finnish young people. *Nordic Studies on Alcohol and Drugs*, 36(2), 161–176.
- Jovanović, V. (2023). *Rezultati istraživanja ponašanja u vezi sa zdravljem dece školskog uzrasta u Republici Srbiji 2022. godine*. Institut za javno zdravlje Srbije „Dr Milan Jovanović Batut”. <https://www.batut.org.rs/download/publikacije/IstrazivanjeHBSC2022.pdf>
- Kapukotuwa, S., Bonsu, L., Chatterjee, A., Fudolig, M., & Sharma M. (2023). Examining the Gambling Behavior of University Students: A Cross-Sectional Survey Applying the Multi-Theory Model (MTM) of Health Behavior Change in a Single Institution. *Healthcare*, 11(15), 2151. <https://doi.org/10.3390/healthcare11152151>.
- Kilibarda, B., Mravčik, V., Sieroslavski, J., Gudelj Rakić, J., & Sebastian Martens, M. (2014). *Nacionalno istraživanje o stilovima života stanovništva Srbije 2014. godine*. Institut za javno zdravlje Srbije „Dr Milan Jovanović Batut” <https://www.batut.org.rs/download/publikacije/20140626IstrazivanjeStiloviZivotaS.pdf>
- Kurilla, A., Hawley, C. E., Cathers, L., & Iwanaga, K. (2022). Can the Relationship Between Problem Gambling and Class Attendance of College Students Be Explained by Alcohol and Drug Use? A Brief Report. *Rehabilitation Counselors and Educators Journal*, 11(1), 1–11. <https://doi.org/10.52017/001c.36758>

- Lesieur, H. R., & Blume, S. B. (1987). The South Oaks Gambling Screen (SOGS): a new instrument for the identification of pathological gamblers. *American Journal of Psychiatry*, 144, 1184–1188. <https://doi.org/10.1176/ajp.144.9.1184>
- Lev Arey, D., Blatt, A., & Gutman, T. (2022). A Self-Determination Theory and Acceptance and Commitment Therapy-based intervention aimed at increasing adherence to physical activity. *Frontiers in Psychology*, 13. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2022.935702>
- López-Del-Hoyo, Y., Monreal-Bartolomé, A., Aisa, P., Pérez-Aranda, A., Plana, C., Poblador, J. A., Casterad, J., García-Campayo, J., & Montero-Marin, J. (2022). The Gambling Habits of University Students in Aragon, Spain: A Cross-Sectional Study. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 19(8), 4553. <https://doi.org/10.3390/ijerph19084553>
- Mathieu, S., Barrault, S., Brunault, P., & Varesco, I. (2020). The role of gambling type on gambling motives, cognitive distortions, and gambling severity in gamblers recruited online. *PLoS ONE*, 15(10), Article e0238978. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0238978>
- Mills, D. J., Li Anthony, W., & Nower, L. (2021). General motivations, basic psychological needs, and problem gambling: Applying the framework of self-determination theory. *Addiction Research & Theory*, 29(2), 175–182. <https://doi.org/10.1080/16066359.2020.1787389>
- Milošević, S., i Milošević, V. (2020). Kockanje kao kriminogeni faktor. *Zbornik Instituta za sociološka i kriminološka istraživanja*, 39 (2–3), 127–142. <https://doi.org/10.47152/ziksi2020238>
- Mond, J., Skromanis, S., Purton, T., Cooling, N., Fan, F., Harris, K., Bridgman, H., Presser, J., & Rodgers, B. (2019). Gambling Behaviour, Problem Gambling and Reasons for Gambling Among International Students in Tasmania, Australia. *Journal Gambling Studies*, 35(1), 155–170. <https://doi.org/10.1007/s10899-018-09819-8>
- Moreira, D., Azeredo, A., & Dias, P. (2023). Risk Factors for Gambling Disorder: A Systematic Review. *Journal of Gambling Studies*, 39, 483–511. <https://doi.org/10.1007/s10899-023-10195>
- Murphy, P. M., Murphy, R., & Roberts, A. (2024). Correlates of Problematic Gambling in Emerging Adult University Students in Ireland. *Journal of Gambling Studies*, 40(2), 17–34. <https://doi.org/10.1007/s10899-024-10323-5>
- Nower, L., Anthony, W. L., & Stanmyre, F. J. (2022). The intergenerational transmission of gambling and other addictive behaviors: Implications of the mediating effects of cross-addiction frequency and problems. *Addictive Behaviors*, 135. <https://doi.org/10.1016/j.addbeh.2022.107460>
- Nsereko, N. D., Kaggwa, M. M., Adebisi, T., Ssewanyana, D., Basa, V., Hussain, S., Kihumuro, R. B., Ssewante, N., & Bbosa, S. (2023). *Gambling Prevalence and Factors Associated with Gambling Participation among University Students in Uganda*. <https://www.qeios.com/read/QL6YC1.2>
- Parrado Gonzalez, A., & Newall, P. W. S. (2023). Childhood use of coin pusher and crane grab machines, and adult gambling: A conceptual replication of Newall et al. (2021). *Journal of Behavioral Addictions*, 1–7. <https://doi.org/10.1556/2006.2022.00090>
- Richards, D. K., Pearson, M. R., & Field, C. A. (2020). Profiles of motivations for responsible drinking among college students: A self-determination theory perspective. *Addict Behav.*, 111, 106550. <https://doi.org/10.1016/j.addbeh.2020.106550>

- Rodriguez, L. M., Neighbors, C., Rinker, D. V., & Tackett, J. L. (2015). Motivational profiles of gambling behavior: Self-determination theory, gambling motives, and gambling behavior. *Journal of Gambling Studies*, 31(4), 1597–1615. <https://doi.org/10.1007/s10899-014-9497-7>
- Ryan, R. M., & Deci, E. L. (2020). Intrinsic and extrinsic motivation from a self-determination theory perspective: Definitions, theory, practices, and future directions. *Contemporary Educational Psychology*, 61, Article 101860. <https://doi.org/10.1016/j.cedpsych.2020.101860>
- Scandroglio, F., Ferrazzi, G., Giacobazzi, A., Vinci, V., Marchi, M., Galeazzi, G. M., Musetti, A., & Pingani, L. (2022). Prevalence and Possible Predictors of Gambling Disorder in a Sample of Students in the Healthcare Professions. *International Journal Environmental Research and Public Health*, 20(1), <https://doi.org/10.3390/ijerph20010452>
- Tóth-Király, I., Vallerand, R. J., Bóthe, B., Rigó, A., & Orosz, G. (2019). Examining sexual motivation profiles and their correlates using latent profile analysis. *Personality and Individual Differences*, 146, 76–86. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2019.04.002>
- Vayisoğlu, K. S., Öncü, E., & Güven, Y. (2019). The Frequency of Gambling among University Students and Its Relationships to Their Sensation-Seeking Behaviors. *Addicta: The Turkish Journal on Addictions*, 63–69.
- Vuorinen, I., Savolainen, I., Hagfors, H., & Oksanen, A. (2022). Basic psychological needs in gambling and gaming problems. *Addictive Behaviors Reports*, 16, 1–7. <https://doi.org/10.1016/j.abrep.2022.100445>
- Wang, C., Cunningham-Erdogdu, P., Steers, M. N., Weinstein, A. P., & Neighbors, C. (2020). Stressful life events and gambling: The roles of coping and impulsivity among college students. *Addictive Behaviors*, 107. <https://doi.org/10.1016/j.addbeh.2020.106386>
- Wong, I. L. K., So, E. M. T., & Chu, C. H. (2022). Gambling behaviour among Hong Kong college and university students. *International Journal of Mental Health & Addiction*, 1–10. <https://doi.org/10.1007/s11469-021-00512-3>
- Young Gamers and Gamblers Education Trust (2021). *New survey shows students use borrowed money to gamble*. <https://www.ygam.org/new-survey-shows-students-useborrowed-money-to-gamble>
- *Zakon o igrama na sreću Republike Srbije* (2020). Službeni glasnik Republike Srbije, br. 18. https://www.paragraf.rs/propisi/zakon_o_igrama_na_srecu.html
- Zolkwer, M. B., Dighton, G., Singer, B. F., & Dymond, S. (2022). Gambling Problems among Students Attending University in the United Kingdom: Associations with Gender, Financial Hardship and Year of Study. *Journal of Gambling Issues*, 40(5), 2211–2220. <https://doi.org/10.1007/s12144-019-0145-3>

Summary

Student population is a vulnerable group of young people for involvement in gambling activities and the development of pathological gambling. The aim of this paper is to examine the nature of the motivation for gambling among students of the University of Belgrade relative to the risk of developing gambling problems. Using self-determination theory as a conceptual framework, this research investigated the motives for gambling of 158 college students, 58% female and 42% male. The socio-demographic characteristics and gambling activities of the students were additionally investigated. Data were collected using the Socio-demographic Characteristics Questionnaire, The South Oaks Gambling Screen, and The Gambling Motivation Scale. The results indicate that, out of the total number of the respondents, 10.6% of students met the criterion of being pathological gamblers, 6.96% of students are potential pathological gamblers, and 82.28% of students do not have a problem with gambling. A difference was observed in the motives for gambling. Regarding intrinsic motives, students who are pathological gamblers state the achievement of stimulation, and the extrinsic motive of coping. As for the favourite gambling activities, the following stood out: sports betting, casino, and gambling on slot machines. Students whose gambling progressed to pathological stated that they started gambling in high school and have a positive family history of gambling. The obtained results indicate the need for further research and the development of preventive programmes.

Keywords: student population, gambling, motivation, self-determination theory, prevention